

Czym są bezpłodność i niepłodność

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) stały lub okresowy brak płodności dotyka ok. 60-80 milionów par na świecie

W krajach wysoko rozwiniętych niepłodność dotyczy 10-16 % par w wieku rozrodczym. W Polsce z niepłodnością mierzy się 1-1,5 mln par, czyli aż 20% społeczeństwa w wieku rozrodczym.

Możecie podejrzewać problemy z płodnością między innymi, gdy:

- kobieta ma nieregularne miesiączki
- mężczyzna ma zaburzenia erekcji i problemy z osiągnięciem orgazmu, niewielką ilość spermy podczas wytrysku, bolą go jądra, ma obniżony popęd (libido).

Jeśli nie zauważacie żadnych objawów, badania mogą potwierdzić niepłodność.

Niepłodność jest przez WHO uznana za chorobę, w której kobieta nie zachodzi w ciążę po 12 miesiącach regularnego współżycia (2-4 razy w tygodniu) bez stosowania jakichkolwiek metod antykoncepcji.

Bezpłodność jest stanem nieodwracalnym, trwałym i nieuleczalnym – kobieta lub mężczyzna nie ma zdolności rozrodczych i nie może spłodzić naturalnie potomstwa.

Bezpłodność może być wynikiem chorób genetycznych u obojga płci, a ponadto:

- bezpłodność damska związana bywa z:
  - utratą macicy, jajników
  - wczesną menopauzą – gdy przed 40 rokiem życia wygasają funkcje jajników i kobieta przestaje miesiączkować
- bezpłodność męska może być skutkiem:
  - powikłań po śwince – obustronnym zapaleniu jąder
  - utraty jąder lub uszkodzenia nasieniowodów w wyniku zabiegów, stanów zapalnych lub choroby nowotworowej
  - azospermii – całkowitego braku plemników w nasieniu.

Powikłania świnki mogą prowadzić do bezpłodności u mężczyzn. Uchroń swoich synów –szczepionka MMR przeciw odrze, śwince i różyczce jest bezpłatna dla dzieci. Zaleca się też szczepienie dorosłych mężczyzn, którzy nie przeżyli choroby i nie byli zaszczepieni.

Jeśli w parze tylko kobieta jest płodna, możliwe jest jej zapłodnienie in vitro lub inseminacja nasieniem dawcy. Osoby bezpłodne mogą się zdecydować na dawstwo nasienia, komórek jajowych lub zarodka.

Niepłodność

Problem niepłodności dotyczy obu płci – może być po stronie mężczyzny i kobiety. Rzadko niepłodność jest jednocześnie zdiagnozowana u obojga partnerów. Często nie jest też łatwo znaleźć i określić jedną przyczynę problemu.

Do kogo możecie iść po pomoc?

- **Jeśli masz problemy z zajściem w ciążę, poradź się ginekologa, który zajmuje się leczeniem bezpłodności. Nie potrzebujesz skierowania.**
- **Specjalistą od męskiego układu rozrodczego jest androlog – poproś lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) o skierowanie do tego specjalisty.**

Żeńska niepłodność może wynikać z:

- zaburzeń hormonalnych, w wyniku których miesiączki są nieregularne, skąpe lub nie ma owulacji – może to być skutkiem chorób, jak: zespół policystycznych jajników (PCOS), choroby tarczycy, hiperprolaktynemia
- endometriozy
- niedrożności jajowodów

- wad macicy
- torbieli i innych chorób, które powodują brak miesiączkowania
- chorób przenoszonych drogą płciową, jak rzeżączka, chłamydia.

Niepłodność może mieć różny charakter:

- pierwotny – kobieta nigdy nie była w ciąży
- wtórny – kobieta była w ciąży, ale nie może ponownie w nią zajść
- kobieta nie może donosić ciąży – zachodzi w nią, ale roni lub rodzi przedwcześnie.

Męska niepłodność związana jest z jakością nasienia. Może być spowodowana m.in.:

- chorobami jąder i układu moczowo-płciowego
- cukrzycą, chorobami układu krążenia i innymi chorobami cywilizacyjnymi
- stylem życia – stresem, brakiem ruchu
- nadwagą, niewłaściwą dietą
- przewlekłym pić alkoholu, stosowaniem używek
- przegrzewaniem jąder.

Leczenie niepłodności

Rozpoznanie przyczyny niepłodności pozwala na podjęcie odpowiedniego leczenia. Może to być terapia farmakologiczna albo zabiegi chirurgiczne – w zależności od przyczyny zaburzeń płodności. Lekarz zdecyduje o metodach leczenia po zdiagnozowaniu problemu. Często trudno jest znaleźć jedną przyczynę i diagnoza wymaga czasu. Potrzebna jest też czasami zmiana stylu życia, odpowiednia dieta wspomagająca leczenie chorób cywilizacyjnych, które mogą być przyczyną niepłodności.

Leczenie chorób cywilizacyjnych wspiera odpowiednia dieta. Dowiedz się więcej na stronie [Diety NFZ](#)

Jeśli lekarz uzna za wskazane, możecie zdecydować się np. na inseminację lub zapłodnienie pozaustrojowe.

Inseminacja (IUI) jest stosowana u par, które cierpią na niektóre schorzenia narządów rodnych, nasienie mężczyzny jest słabej jakości lub kobieta choruje na endometriozę, ma zaburzenia owulacji. Przed decyzją o zabiegu para przechodzi badania, czasami stosuje się leczenie hormonalne. Inseminacja jest bezbolesnym zabiegiem, który trwa kilka minut. Wyselekcjonowane plemniki umieszcza się w macicy za pomocą cienkiego cewnika.

Zapłodnienie pozaustrojowe in vitro (IVF) pozwala na zapłodnienie kobiety i urodzenie potomstwa w sytuacji, gdy wiedza medyczna uznaje to za niemożliwe w naturalny sposób. Na przykład brak jajowodów lub ich niedrożność mogą być przeszkodą w zapłodnieniu. Ta metoda jest obecnie najbardziej skuteczna w leczeniu niepłodności, gdy inne metody nie przyniosą rezultatów.

Leczeniem niepłodności zajmują się specjaliści: ginekolog i androlog (w przypadku mężczyzny). Ginekolodzy i położnicy o dodatkowej specjalizacji zwanej endokrynologią rozrodu (REI) zajmują się zagadnieniem płodności, problematyką funkcjonowania hormonów w kontekście rozrodu kobiet i mężczyzn.

Więcej o rodzicielstwie przeczytaj w magazynie „Ze Zdrowiem” nr 14 pt. „[Chcemy zostać rodzicami](#)”.

Przeczytaj także

Program wsparcia in vitro

Od 1 czerwca 2024 r. pary dotknięte niepłodnością mogą skorzystać z bezpłatnego programu Ministerstwa Zdrowia. Program zapewnia też pełne finansowanie procedury ochrony płodności osób leczonych onkologicznie

Spełnij marzenia o dziecku

Jesteście małżeństwem lub parą, która stara się o dziecko? Macie diagnozę potwierdzającą bezwzględną przyczynę niepłodności lub od roku leczenie niepłodność? Zgłóście się do bezpłatnego programu Ministerstwa Zdrowia

Dlaczego trzeba się szczepić przeciw śwince

Świnka to choroba zakaźna, która może mieć poważne powikłania. Szczepienie przeciw śwince dla dzieci jest obowiązkowe (bezpłatne)